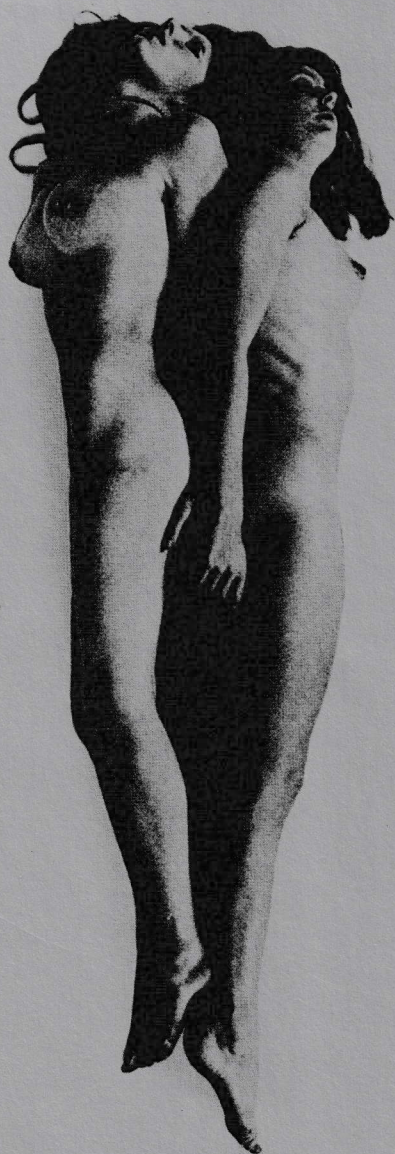

EVOLUTION IN THE AIR

5/6 2003 €5,00

BEEKE COBRA BUREN

Karel Appel
Dieren / Animals, 1949
(in Baltic, Gateshead)

Dat was toch even schrikken, toen enkele kranten in maart van dit jaar opgewonden meldden hoe een door Engeland toerende CoBrA-tentoonstelling daar pittig werd afgekraakt. 'Absolute bagger' was verreweg de minst malse kritiek die NRC Handelsblad optekende van haar collega The Guardian.

Samengevoegd met kwalificaties als 'wacht-kamerdecoratie' (*The Times*) en meer individuele karakterisering en als 'zwak en onbehouwen' voor Appel (*The Independent*) en 'expressionistische kitsch' voor het werk van Jorn (*Sunday Telegraph*), leek het alsof de roemruchte Cobra-beweging massaal en zonder omwegen de grond in werd geboord in het Angelsaksische deel van Europa. Was dit – na de afgang van het poldermodel – een volgende fase in de internationale *debunking* van een stukje onvervalst Hollands glorie? Uit nadere bestudering van het meest aangehaalde artikel komt echter een heel ander beeld naar voren van de ontvangst van het eerste grote overzicht van Cobra dat er ooit in Groot-Brittannië te zien is geweest. Adrian Searle van *The Guardian* besteedt er een omvangrijke, maar wisselvallige bespreking aan, waarin lof voor onder anderen Alechinsky, Constant, Corneille en Jorn net zo gemakkelijk wordt afgewisseld met een onderbuikoprijsing over niet met name genoemde 'middelmattige kunstenaars' en hun 'tenenkrommende' werken. Searle hekelt de ken-

merkende, ongebreidelde schilderijstijl ('bruises, blobs and bug-eyed dogs') van Cobra maar stelt daar tegelijkertijd tegenover dat "what we are trying to do is, perhaps, to dignify this art, when one of the good things about it is its lack of dignity, its crudeness". Tot slot roemt hij zelfs de werken op papier als 'strong and enduring in the Cobra show'. Wie de recensie leest, zal snel concluderen dat deze nogal onevenwichtig is en CoBrA soms prijst met scherpe observaties, dan weer afkraakt met hyperbolische kwalificaties. *The Times* is veel neutraler van toon en vindt ook wel minpunten, maar is over het geheel genomen positief en eindigt met de toekenning van drie sterren (van een totaal van vijf), wat – vertaald naar NRC-maatstaven – toch heel behoorlijk is. Een telefoontje naar Baltic, de kunsthall in Gateshead waar de reizende tentoonstelling voor het eerst was te zien, leert dat deze in acht weken tijd (1 maart t/m 21 april) ruim 105.000 bezoekers trok. Een woordvoester van het in 2002 geopende instituut wijdt de populariteit onder meer aan het feit dat de expositie door de

CoBrA had Engelsen in de greep

English seized by CoBrA

It was shocking when in March of this year several newspapers reported all agog that critics were having a field day bashing the CoBrA exhibition that was touring England. 'Utter dreck' was far and away the mildest criticism that the NRC Handelsblad noted from its British associates at The Guardian.

Combined with epithets such as 'dentist's waiting room decoration' (*The Times*), and more individual characterisations such as 'weak and boorish' for Appel (*The Independent*) and 'expressionist kitsch' for the work of Jorn (*Sunday Telegraph*), it appeared as if the renowned CoBrA movement was being run into the ground, without exception and in no uncertain terms, by the Anglo-Saxon part of Europe. Was this, following the demise of the 'polder model', the next phase of the international debunking of a bit of unalloyed Dutch glory?

With further examination of the most frequently cited article, however, a very different image emerges of the reception of the first large survey of CoBrA that has ever been seen in Great Britain. Adrian Searle of *The Guardian* devoted an extensive if inconsistent discussion to it, in which praise for Alechinsky, Constant, Corneille and Jorn, among others, is just as quickly followed by gut reactions against unnamed 'terribly mediocre artists' and their 'toe-curling' works. Searle played the characteristic, unrestrained painting style of CoBrA ('bruises, blobs and bug-eyed dogs'), but on the other hand at the same time suggested 'what we are trying to do is, perhaps, to dignify this art, when one

of the good things about it is its lack of dignity, its crudeness'. In closing, he even lauds the work on paper as 'strong and enduring in the Cobra show'.

Anyone reading the review will quickly conclude that this is rather unbalanced, sometimes praising CoBrA with sharp observations, and then again burying it with hyperbolic qualifications. *The Times* was more neutral in tone and also certainly finds negative points, but taken as a whole is positive and ends by assigning three stars (of a possible five), which, translated into NRC standards, is still quite respectable. A quick telephone call to the Baltic, the gallery in Gateshead where the travelling exhibition started its tour, revealed that in eight weeks (March 1 – April 21) it drew over 105,000 visitors. A spokesperson for the institute, opened in 2002, attributed the popularity to the fact that the exhibition was assembled by the renowned Hayward Gallery, and that Gateshead was its first stop.

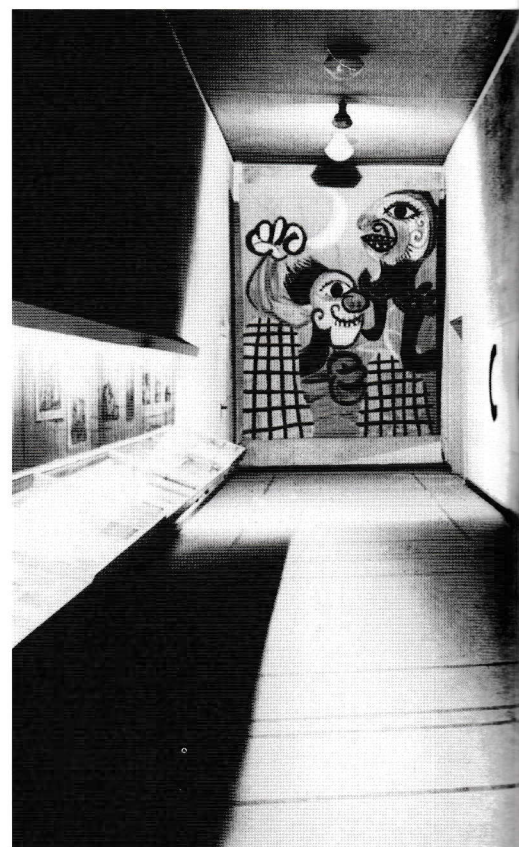
Because of the fact that, despite the imprimatur of the Hayward Gallery, the show was not to be seen in London, but only in the North of England (and Ireland), the CoBrA survey had already much earlier been given a

gerenommeerde Hayward Gallery was samengesteld en Gateshead de eerste locatie was.

Doordat de tentoonstelling ondanks het stempel van de Hayward Gallery niet in Londen maar uitsluitend in Noord Engeland (en Ierland) was te zien, kreeg CoBrA om een heel andere reden al veel eerder ruim aandacht in de Britse media. In de Londense *Evening Standard* bekritiseerde Brian Sewell het feit dat de tentoonstelling de cultuurhoofdstad van Groot-Brittannië oversloeg: "It is absolutely absurd to arrange a major exhibition of fundamental importance to the understanding of what happened to art in the second half of the 20th Century and deprive London of an immediate view." Als Londenaar voelde hij zich daardoor niet alleen tekort gedaan; hij stelde ook dat de 'cultuurarme' noordelingen niet bij machte zouden zijn om dergelijke kunst te beoordelen. Met dit – in Nederland ondenkbare – argument haalde Sewell het BBC News, wat de Noord-Engelsen op hun beurt weer aanspoorde om de ten-

toonstelling zo massaal te bezoeken als ze hebben gedaan. De conservatieve criticus tenslotte werd uitgenodigd om voor het BBC-programma *Inside Out* 'de culturele renaissance aan de Tyne' met eigen ogen te bekijken, inclusief de CoBrA-tentoonstelling in Gateshead. Eenmaal daar aangekomen vond Sewell er niets aan, zoals misschien wel te verwachten viel: "I would just love people to see this because then they could all see how it all began to go wrong... I think it's all crap. This explains what goes on in infant schools and this explains what goes on in art schools now. It all started with Cobra."

Het is opmerkelijk hoe CoBrA in Engeland de klassenverschillen weet bloot te leggen en daar nog even provocatief kan zijn als ruim vijftig jaar geleden in Nederland. Daarom in dit Bulletin een eerbetoon aan CoBrA uit de Stedelijk-collectie, met onder meer impressies van de tentoonstelling 'Cobra. Terug uit de Hermitage' in het Cobramuseum in Amstelveen, nog te zien tot en met 11 januari 2004.

Constant

Barricade, zoals geïnstalleerd in het Stedelijk in 1949 (boven) en in het Cobra Museum in Amstelveen (onder) / as installed in the Stedelijk in 1949 (above) and in the Cobra Museum in Amstelveen (below)

wide airing in the British media. In the *London Evening Standard* Brian Sewell criticised the fact that the exhibition was skipping the cultural capital of Great Britain: 'It is absolutely absurd to arrange a major exhibition of fundamental importance to the understanding of what happened to art in the second half of the 20th century and deprive London of an immediate view.' He felt short-changed as a Londoner; he also suggested that the 'culturally deprived' Northerners were not in a position to make judgements about such art. Sewell made the BBC News for this argument, so unthinkable in The Netherlands, and that in turn provoked the Northern English to visit the exhibition in the numbers they did. The conservative critic was finally invited by the BBC programme 'Inside Out' to see the 'cultural renaissance on the Tyne' for himself, including the CoBrA exhibition in Gateshead. Sewell took up the invitation but, as might be expected, did not like it. 'I would just love people to see this because then they could all see how it all began to go wrong... I think it's all crap. This explains what goes on in infant schools and this explains what does on in art schools now. It all started with Cobra.'

It is remarkable how CoBrA has been able to

lay bare the class differences in England, and can be as provocative there as it was a half century ago in The Netherlands. Therefore an homage in image to CoBrA in this Bulletin, with (among other things) impressions of the exhibition 'Cobra. Back from the Hermitage' in the Cobra Museum in Amstelveen, still to be seen through January 11, 2004.

Bronnen / references:

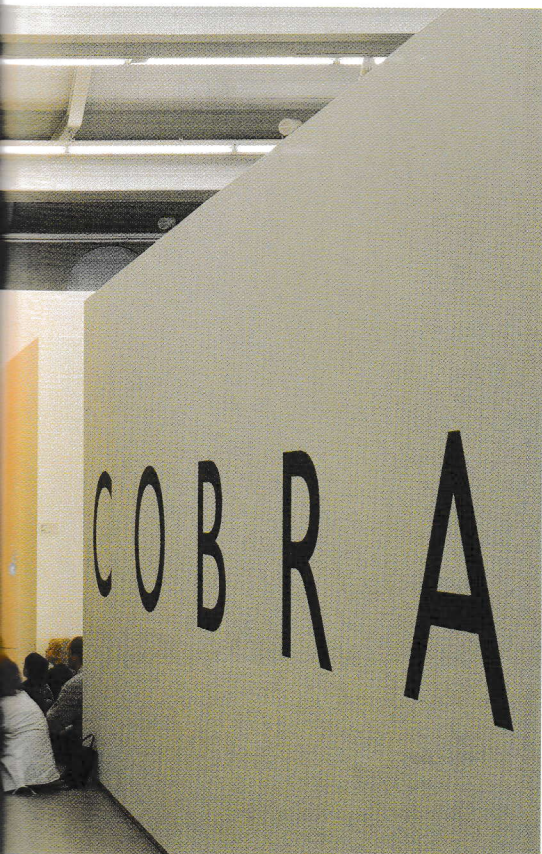
Brian Sewell,
'A Triumph of Hype over Experience',
The Evening Standard, 3 January 2003
NN, 'Art "too good" for Northerners',
BBC News, 14 January 2003
Adrian Searle,
'Bruises, blobs and bug-eyed dogs',
The Guardian, 4 March 2003
Rachel Campbell-Johnston,
'Revolution on the nursery',
The Times, 5 March 2003
NN, 'Britten vinden Cobra-kunst
"absolute bagger"',
NRC-Handelsblad, 18 maart 2003
NN, 'Art connoisseur faces his critics
in the north', press release *Inside Out*,
BBC ONE (North East & Cumbria),
2 June 2003

Detail van de zaal met werk van Cobra en tijdgenoten
in 'Tot zo ver' in het Stedelijk / Part of the wall with
Cobra works in 'Up to Now' in the Stedelijk

Opening van 'Cobra en tijdgenoten uit het Stedelijk'
in de Hermitage / Opening of 'Cobra and
contemporaries from the Stedelijk' in Hermitage,
St. Petersburg, 17 mei / May 2003

Pierre Alechinsky

Les liens de parenté (De banden der verwantschap) /
The ties of blood, 1958 (in Cobra Museum, Amstelveen)

Asger Jorn

Guillaume Apollinaire, 1956
(in Cobra Museum, Amstelveen)

Constant
Corrida, 1951
(in Cobra Museum, Amstelveen)

Carl-Henning Pedersen
Vogel in nachtleijk landschap / Bird in nocturnal
landscape, 1953 (in Cobra Museum, Amstelveen)

AGENDA Zie ook/see also: www.stedelijk.nl
Data onder voorbehoud/
All dates are subject to change.

Tot zo ver

- 18.04.2003 > UP TO NOW
31.12.2003 Een uitdagende collectiepresentatie bij wijze van afscheid, ingericht door Rudi Fuchs en anderen. Met klassiek-moderne en veel hedendaagse kunst. Ook nieuw werk van Sol LeWitt
A challenging farewell presentation of the collection, curated by Rudi Fuchs and others. With classical modern and contemporary art. Also featuring new work by Sol LeWitt.
Sponsor: Audi

Revolution in the Air

- 01.07.2003 > DE SIXTIES EN HET STEDELIJK
31.12.2003 THE SIXTIES AND THE STEDELIJK
Fotografie, affiches, design, toegepaste kunst, Pop Art en meer uit de jaren '60 en '70 uit de collectie
Photography, posters, design, applied art, Pop Art and more from the 60s and 70s from the collection

LINK

- 04.10.2003 > EEN VOORSTEL TOT GEMEENTE-
31.12.2003 AANKOPEN 2002/2003
A PROPOSAL FOR MUNICIPAL ACQUISITIONS 2002/2003
De jaarlijkse tentoonstelling van voorstellen voor gemeentelijke kunstankopen staat dit keer in het teken van fotografie
The annual exhibition of proposals for municipal acquisitions is this time dedicated to photography

'3000 is samen één'

- 08.11.2003 > 3000 ARE TOGETHER ONE
31.12.2003 Project van Cornel Bierens in samenwerking met VMBO-scholieren rondom het werk De Eunuch van G.H. Breitner
A project by Cornel Bierens for secondary students based on the painting The Eunuch by G.H. Breitner

Grayson Perry, Eisenloeffel

- 22.11.2003 > Serviesgoed en andere
31.12.2003 voorwerpen uit de collectie in vitrinepresentatie
Crocery and various objects from the collection in display cabinets

PRESENTATIES ELDERS
EXHIBITIONS ELSEWHERE

Malevich – Suprematism

- 03.10.2003 > *The Menil Collection, Houston*
11.01.2004 Reizende tentoonstelling van selectie uit Malevich-collecties van het Stedelijk, Centre Pompidou en de Hermitage
Travelling exhibition showing Malevich from the Stedelijk, Centre Pompidou and Hermitage collections

CoBrA terug uit Hermitage

- 18.10.2003 > COBRA BACK FROM HERMITAGE
11.01.2004 *Cobra Museum, Amstelveen*
Groot overzicht van CoBrA-kunst uit de collectie van het Stedelijk, eerder te zien in de Hermitage St. Petersburg
Large survey of CoBrA from the Stedelijk Collection, previously on show in the Hermitage St. Petersburg

Sebastian Diaz Morales

- 02.11.2003 > *Stedelijk Museum Bureau*
21.12.2003 *Amsterdam*

Encounters with Modernism

- 13.01.2004 > *Shanghai Art Museum, Shanghai*
20.02.2004 Overzicht van de Stedelijk-collectie aan de hand van 80 werken. Reist onder meer door naar Singapore Art Museum (18 maart t/m 6 juni 2004) in het kader van 'The Past of the Present'-tournee
Overview of the Stedelijk collection with 80 works. Travels to Singapore Art Museum (18 March – 6 June 2004) and other venues of The Past of the Present Tour.
Sponsor: ABN-AMRO

We Show Art

- 23.01.2004 > *Stedelijk Museum Bureau*
14.03.2004 *Amsterdam*
Naar aanleiding van het 10-jarig jubileum van SMBA
The celebration of ten years SMBA

The Secret of the Nineties

- 14.03.2004 > *Museum voor Moderne Kunst, Arnhem*
Overzicht van kunst uit de jaren '90 uit de collectie van het Stedelijk Museum
Art from the 90s from the Stedelijk Museum